

ת"פ 63858/06/17 - מדינת ישראל נגד אריאל ברוכים, רן לחיאני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 63858-06-17 מדינת ישראל נ' ברוכים (עציר) ואח'

לפני כבוד השופטת דנה אמיר

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשמים: 1. אריאל ברוכים (עציר)

2. רן לחיאני (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד אילן רוטביין ומתמחה הדר שקד איצקוביץ'

ב"כ הנאשמים עו"ד כפיר ממון ועו"ד אבי גורן

הנאשמים הובאו באמצעות שב"ס

החלטה

בקשת הנאשמים לחזרה מהודיה ולביטול הכרעת-הדין המרשיעה שניתנה על-יסוד הודייתם במסגרת הסדר טיעון.

רקע והשתלשלות העניינים

עמוד 1

1. כתב האישום בתיק זה הוגש ביום 28.6.2017. הנאשמים נעצרו בתחילת החקירה ועד היום עצורים עד תום ההליכים, לרבות הארכות מעצר בהסכמה בבית המשפט העליון. במסגרת ההליך הפלילי דן נערך הליך גישור בפני כב' השופט אבינור. ביום 29.1.2018 הועבר התיק לשמיעת ראיות בפני נקבע דיון ראשון ליום ה- 14.2.2018 בו ביקש הנאשם 2 להחליף סנגור ולשכור ייצוג פרטי, בקשה לה נעתרה. באותו מועד ביקש ב"כ הנאשם 1 להמשיך בדיוני הגישור בפני השופט אבינור. כן הבהיר הסכמה עקרונית להארכת מעצר ראשונה בבית המשפט העליון. לאחר שמיעת הצדדים קבעתי כי המאשימה תעביר להגנה כתב אישום מתוקן בשלישית, נקבע מועד למתן מענה לכתב האישום ובניית תוכנית משפט וכן מועדים רבים לדיוני ההוכחות (18 ימים שלמים החל מחודש מאי 2018 ועד דצמבר 2018). דיוני ההוכחות החלו בחודש מאי 2018, לאחר שתוקן כתב האישום בשלישית. במקביל התחדש לבקשת הנאשמים הליך הגישור בפני כבוד השופט אבינור.

2. דיוני הוכחות התקיימו במועדים 8.5.2018 ו-24.5.18, (דיונים נוספים אשר היו קבועים בוטלו באופן חלקי או מלא, בין אם בשל מחלת הסנגורית ובין אם בשל הסכמות להגשת הודעות עדים שזומנו בסמוך למועד הדיון). בדיון ההוכחות אשר היה קבוע ליום 30.5.2018 ביקשו הצדדים לשוחח ביניהם. באותן נסיבות, נותרו ב"כ הצדדים והנאשמים עצמם, בליווי אנשי השב"ס, באולמי לבדם ושוחחו ביניהם ארוכות. לאחר מספר שעות מסרו הצדדים כדלקמן: **"לאחר ששוחחנו בינינו משך מספר שעות, נראה כי הצלחנו להגיע להבנות באשר לסיום התיק ולא נידרש לנהל הוכחות."** באותן הנסיבות, ביקשו שלא להציג את הסדר הטיעון אליו הגיעו, בשל הצורך לערוך תיקונים בכתב האישום. לשם הזהירות, הבהירו כי הגיעו להסכמה להגשת עדויות עדים שזומנו לישיבות הקרובות, ככל שלא יוצג הסדר טיעון בסופו של יום.

3. ביום 3.6.2018 הציגו הצדדים את הסדר הטיעון אליו הגיעו, ואף הוגש כתב אישום שכותרתו: כתב אישום מתוקן לצורך הסדר טיעון. על פי כתב האישום המתוקן לצורך הסדר טיעון הואשמו הנאשמים ב- 38 עבירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **"חוק העונשין"**), עבירה לפי סעיף 415 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, 14 עבירות לפי סעיף 431(1) ו- (2) לחוק העונשין, שתי עבירות לפי סעיף 431(1) לחוק העונשין, 22 עבירות לפי סעיף 431(2) לחוק העונשין, 5 עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תכ"א-1961 (להלן: **"פקודת מס הכנסה"**), 5 עבירות לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה, 5 עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה, 5 עבירות לפי סעיף 117(ב)(8) ביחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: **"חוק מע"מ"**). הסדר הטיעון אשר הוצג כולל ענישה מוסכמת ביחס לכל אחד מהנאשמים, הכפופה להסרת המחדל האזרחי של הנאשמים לרשות המסים (מע"מ ומס הכנסה) (להלן: **"הסדר הטיעון"**). כך, על פי הסדר הטיעון, באשר לנאשם 1, הוסכם כי ככל שיסיר הנאשם 1 את המחדל האזרחי לרשות המסים, יעתרו הצדדים במשותף לעונש של 56 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר, לצד פיצוי לשיקול דעת בית המשפט ומאסר על תנאי. ככל שלא יוסר המחדל האזרחי, יעתרו הצדדים במשותף לעונש מאסר בפועל בן 68 חודשים, יתר הרכיבים יוותרו ללא שינוי. באשר לנאשם 2, הוסכם כי ככל שיסיר הנאשם 2 את המחדל האזרחי לרשות המסים יעתרו הצדדים במשותף לעונש של 68 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר, אשר ירוצו בחופף לעונש מאסר על תנאי בן שישה חודשים התלוי ועומד כנגדו בת.פ. 7521-06-15, לצד פיצוי לשיקול דעת בית המשפט ומאסר על תנאי. ככל שלא יוסר המחדל האזרחי, יעתרו הצדדים במשותף לעונש מאסר בפועל בן 80 חודשים, יתר הרכיבים יוותרו ללא שינוי. עוד הובהר, כי הוסבר לנאשמים שבית המשפט אינו כבול להסדר הטיעון.

4. כמפורט בפרוטוקול הדיון מיום 3.6.2018, אישר כל אחד מהנאשמים כי כתב האישום המתוקן לצורך הסדר טיעון הוקרא והוסבר לו וכי הוא מודה במפורט בו, והנאשמים הורשעו בהתאם. ב"כ הנאשמים ציינו, כי יתכן

ויבקשו לדחות את הדיון אשר יקבע לטיעונים לעונש, על מנת לבוא בדברים עם רשות המסים ביחס למחדל האזרחי והבהירו כי יסכימו להארכת מעצר נוספת לנאשמים בבית המשפט העליון. בהמשך לכך, נעתרתי לבקשת ב"כ הנאשמים לדחות את מועד הטיעון לעונש למועד אחר, על בסיס נימוקיהם, וכן הוריתי על ביטול מועדי ההוכחות שנקבעו. מועד הטיעון לעונש נדחה ליום 12.7.2018.

5. מספר ימים עובר למועד הקבוע לטיעונים לעונש, הוגשה מטעם הנאשמים בקשה לדחיית הדיון על מנת לאפשר להם שהות נוספת למצות את ההליכים ולהסיר את המחדל מול רשות המסים. בהסכמת המאשימה, ולאחר שהסכימו הנאשמים להארכת מעצר נוספת, נדחה מועד הטיעונים לעונש ליום 17.9.18.

6. מספר ימים טרם הדיון הקבוע ליום 17.9.18 וכשלושה חודשים מהמועד בו הודו והורשעו הנאשמים בבית המשפט, הוגשה בקשה בכתב לאפשר להם לחזור בהם מהודייתם ולהחליף ייצוג. הבקשה הוגשה על ידי עורכי הדין כפיר ממון ואבי גורן (אשר התברר שייצגו את הנאשמים בקשר למחדל האזרחי מול רשות המסים) ולא על ידי באי כוחם של הנאשמים בהליך הפלילי שלפני ואף ללא צירוף או עמדה של באי כוחם של הנאשמים או של המאשימה. נקבע כי דיון בבקשות יתקיים במועד הקבוע לטיעונים לעונש, 17.9.2018. באותו הדיון, חרף התנגדות המאשימה, לאחר שאף שמעתי את הנאשמים ואת באי כוחם (אשר לא ידעו דבר אודות הבקשה אשר הוגשה על רכיביה טרם הגשתה) נעתרתי לבקשה להחלפת הייצוג. לאחר החלפת הייצוג נשמעו טיעונים בקשר לבקשה לחזרה מהודייה.

טיעוני הנאשמים

7. בבקשה הכתובה, אשר הוגשה כאמור עוד טרם החלפת הייצוג, פירטו עורכי הדין גורן וממון כי פנייה אליהם נערכה לאחר עריכת הסדר הטיעון ולשם ייצוג מול רשות המסים. עוד פרטו בסוג של עדות, את התרשמותם מהנאשם 1 בפגישה שנערכה כמי ש"מצוי במצב נפשי קשה מאוד, מבולבל, במצב רוח דיכאוני" לטענתם הנאשם 1 אף היה נתון תחת השפעת כדורים פסיכיאטריים. והוסיפו: "לאורך כל הפגישה בכה המבקש 1 ולא היה כמעט שיתוף פעולה מצדו". בהמשך פורט, כי לאחר פגישה זו נעשו "גישושים ראשונים" מול רשות המסים ביחס להסרת המחדל, אך בהעדר חומר חקירה לא ניתן היה להתקדם. עוד פורט, כי בשיחות הבאות עם הנאשם 1 הביע הנאשם 1 חוסר רצון להמשיך בהסדר, עמד על כך שהודה בדברים שלא עשה ו"נשמע מבולבל מאוד". לאור זאת, נפסקו המגעים עם רשות המסים בעניין הסרת המחדלים.

8. ב"כ הנאשם 1 הוסיפו, כי לאחר שהנאשם 1 התייעץ עם עורכי דין נוספים (לא פורט שמם), ביקש לחזור בו מהודייתו מהטעם שהודה בדברים שלא ביצע ולא קיבל את יומו בבית המשפט. עוד הוסיפו, כי "משיחה טלפונית עם הנאשם 2 עלו דברים דומים והתקבל הרושם שהסכים להסדר והודה רק בעקבות הנאשם 1 ולחץ שהופעל עליו לקבל את ההסדר". ב"כ הנאשמים טענו, כי הנאשמים עמדו על כך שבקשתם לחזור מהודיה אינה נובעת מהטעם שמדובר בעונש חמור מאוד.

9. ב"כ הנאשמים טענו לחשיבות רבה למועד העלאת הבקשה (טרם מתן גזר הדין וטרם סיום המגעים מול רשות המסים) ולמניע לבקשה, תוך שהפנו לפסיקה. לטעמם, בנסיבות הנדונות, ובשים לב לכך שמשך כל התקופה מצויים המבקשים במעצר בהסכמה, לא ניתן לומר שמדובר בתכסיסנות או בתמרון פסול. ב"כ הנאשמים שבו וטענו, כי המניע לבקשה נובע מאמונתם של הנאשמים כי הודו בעבירות שלא ביצעו. נאשם 1 הודה ואישר את הסדר הטיעון כשהיה במצב נפשי קשה ולא הבין הבנה מלאה של הדברים ונאשם 2 הודה ואישר את ההסדר הטיעון לאור הודייתו של הנאשם 1 ולחצים שהופעלו עליו מצד הסובבים אותו.

10. בעת הדיון ביום 17.9.2018, הוסיפו וטענו עורכי הדין ממון וגורן, אז כבר ב"כ הנאשמים בהליך הנדון, בנוגע למצבו הנפשי של הנאשם 1, כי לא הבין את הודייתו והגישו את **במ/1** מסמכים רפואיים בעניינו. ב"כ הנאשמים ציינו, כי נפגשו עם הנאשם 1 בבית המעצר וכי הדיונים בעניין המחדל האזרחי נדחו על מנת שיוכלו לקבל את חומרי החקירה. ב"כ הנאשמים שבו וטענו, כי אין המדובר בבקשה לחזרה מהודיה הנובעת מתכססנות כלשהי והנאשמים מבקשים לקבל את יומם בבית המשפט. לטענתם, בעת קבלת ההסדר לא הבינו את המשמעות האמיתית של הדברים. עוד לטענתם, כתב האישום אינו משקף את אשר עשו. ב"כ הנאשם טען, כי מבדיקת הראיות **"יש דברים בגו"**, לפחות ביחס להיקף ולפעילות. עוד טען, כי הנאשם 1 נטל בתקופה בה הודה כדורים פסיכיאטריים וכיום כבר אינו נוטל אותם, אך לא הציג כל מסמך בקשר לאמור. לטענתו, מאז ההודיה לא ניתן כל גזר דין ממנו יכולים היו הנאשמים להתאכזב והבהיר כי ההליך מול רשות המסים לא מוצה. לדבריו, רשות המסים עיקלה נכסים ודירות ששווים עולה על המחדל. ועוד לדבריו, **"יומם כלל לא ניתן להם בהליך האזרחי. ברגע שיש הכרעת דין רשויות המס מתייחסות לזה כחוב חלוט, סופי..."**.

טיעוני המאשימה

11. לטענת ב"כ המאשימה, יש לדחות את בקשת הנאשמים לחזרה מהודייתם מהטעם כי במקרה הנדון לא קיימות נסיבות נדירות וחריגות המאפשרות חזרה מהודיה. נהפוך הוא, הנסיבות מלמדות כי הנאשמים היו מעורבים לאורך משא ומתן ממושך עד להגעה להסדר טיעון, ומעורים בכל פרטי העניין ואף בהליך הגישור שהתקיים בפני כבוד השופט אבינור והבינו את משמעות הודייתם באופן מלא ואת התחייבותם בהסדר הטיעון. לטענתם, הודיית הנאשמים ניתנה באופן חופשי ומרצון. עוד הוסיפו, כי הנאשמים היו מיוצגים לאורך כל ההליך, כתב האישום תוקן לבקשתם ואף שונו בו מילים ספציפיות כפי שביקשו, כחלק מהסדר טיעון סגור. ב"כ המאשימה הבהירו, כי מעולם לא הופעל לחץ שאינו ראוי מצד המאשימה או בית המשפט על הנאשמים להודות בכתב האישום והנאשמים הם אלו שהביעו רצון לסיים את התיק בהסדר טיעון עוד משלביו הראשוניים.

12. עוד הוסיפה ב"כ המאשימה, כי הנסיבות מלמדות על מניע כספי וחוסר כנות בבסיס בקשת הנאשמים לחזור בהם מהודייתם. לטענתה, המניע האמור נלמד מעיתוי הגשת בקשתם, ימים ספורים לפני הטיעונים לעונש ושלושה חודשים לאחר הודייתם בפני בית המשפט ומאחר שלא הצליחו להגיע להסדר כרצונם להסרת המחדל האזרחי, על המשמעויות העונשיות הנובעות מכך. לטעמה של המאשימה, שכירת שירותיהם של עוה"ד גורן וממון על ידי הנאשם 1, לשם ניהול משא ומתן מול פקיד השומה, בקשת הדחיה של מועד הדיון שנקבע לטיעונים לעונש בחודש יולי 2018 וההסכמה להארכת המעצר הנוספת - כל אלה מעידים על רצינותם של הנאשמים לקיים את הסדר הטיעון כלשונו ואף מלמדים כי בקשה זו היא מהלך טקטי בלבד בתקווה לשפר את מצבם מבחינה עונשית ובשל מניע כספי.

13. באשר למצבו הנפשי הנטען של הנאשם 1, טענה ב"כ המאשימה כי אושפז ביחידה לפסיכיאטריה משפטית בבית החולים 'אברבנאל' ונמצא כשיר לעמוד לדין. במבחן שנערך לנאשם במסגרת האשפוז עלה חשד להתחזות מצדו, ב"כ המאשימה הגישה את **במ/2**- חווד פסיכיאטרית בעניינו של נאשם 1 מיום 7.8.2017. עוד ציינה ב"כ המאשימה, כי מתן אפשרות לנאשמים לחזור בהם מהודיה תפגע בכל הגורמים המעורבים, ביניהם מתלוננים קשישים ברובם החפצים בסיום הפרשה, ואף עשוי לפגוע בעדותם, שכן יתכן ולא יוכלו להעיד עוד, ותחטא לאינטרס הציבורי אשר נוטה לכיבוד הסדר הטיעון. ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה רלוונטית, בין היתר, הן בנוגע לכך שאין לקבל טענה לפיה יש להקל ולקבל בקשה לחזרה מהודיה טרם מתן גזר הדין, במקרה בו מדובר בהסדר טיעון סגור והן כזו המלמדת על מקרים בהם לא התקבלה בקשה לחזרה מהודיה, כאשר הבקשה נעשתה על רקע השלכות אזרחיות הנוגעות לתשלום מס

אזרחי.

דברי הנאשמים

14. הנאשם 1 טען כי נטל תרופות מרדימות והוא חף מפשע. לדבריו: **"אני בכלל לא שותף לבעיות המס ... אני סתם יושב בכלא"** והוסיף כי אין לו כל טענה כנגד עו"ד אשכנזי אשר ייצג אותו עד חילופי הייצוג. עוד לדבריו, אביו הוא ששילם את שכר הטרחה של עו"ד אשכנזי, אך עו"ד אשכנזי עבד מול אשתו ולא מול אביו. הנאשם 1 טען כי אשתו הפעילה עליו לחץ, כולל גירושין, לחתום על הסדר הטיעון. בנוסף, ציין כי לדברי הנאשם 2, עוה"ד הקודם שייצג אותו אמר לו כי הענישה הראויה בתיק היא שלוש שנים. גם הנאשם 2 פנה לבית המשפט ואמר כי הופעל עליו לחץ על ידי אחותו, אשתו של הנאשם 1, והוא נכנע ללחץ וחתם על הסדר הטיעון.

המסגרת הנורמטיבית

15. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: **"החוק"**) קובע כדלקמן:

153. חזרה מהודיה

(א) **"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו."**

16. בע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.1.2011), נידונה השאלה: מה הם אותם "נימוקים מיוחדים" המצדיקים היתר לחזרה מהודיה:

"המחוקק לא הגדיר מהם אותם 'נימוקים מיוחדים' שיצדיקו חזרה מהודיה. הפסיקה שדנה בסוגיה זו התוותה מספר קווים מנחים למתן היתר לנאשם לחזור בו מהודייתו. ככלל, נפסק כי הנסיבות בהן ישקול בית המשפט חזרה מהודיה הן חריגות. כך למשל, כאשר קיים חשש שההודיה לא נעשתה חופשית ומרצון; המבקש לא הבין את משמעות הודייתו וההודיה הושגה שלא כדין.

...הכללים בנושא זה אינם נוקשים. רשימת הנימוקים המיוחדים הנדרשים אינה רשימה סגורה...נדמה כי קיימים שני סוגי פגמים שיש בהם להביא למתן רשות לנאשם לחזור בו מהודייתו. האחד, נעוץ בנאשם עצמו. לאמור- לנוכח מצבו הסובייקטיבי אין זה ראוי להותיר ההרשעה על כנה. האחר, נעוץ בהליך עצמו. למשל כאשר הדרישות הדיוניות לא נשמרו...

ברקע, כוחה המשפטי של הודיה שניתנה בפני בית המשפט. האחרונה מהווה את הבסיס להרשעת הנאשם על כל המשתמע מכך. דווקא בשל האמור יש להתייחס להודאת נאשם בתוך כותלי בית המשפט ברצינות הראויה. הנאשם אינו בגדר "סוחר בשוק" המשפט הפלילי. הוא אינו רשאי לשמור את כל הקלפים באמתחתו ואינו בן חורין לעבור מהודאה לכפירה בכל עת שיחפוץ...לנוכח מורכבות הסוגיה אין מנוס מכך כי העניין ייבחן גם על פי מכלול הנסיבות הנלוות להודיה..."

(שם, פסקה 4 לפסק-דין של כב' השופט הנדל).

17. השאלה העיקרית הנבחנת במסגרת שקילת בקשה של נאשם לחזרה מהודיה שניתנה בפני בית-המשפט,

הנה האם הודייתו ניתנה מתוך רצון טוב וחופשי לאחר שהבין את המיוחס לו בכתב-האישום שבעובדותיו הודה. קיימת גישה מקלה יותר לפיה, תתכן אפשרות להתיר חזרה מהודיה גם במצבים בהם לא נפל פגם בהודיה המקורית והיא נתנה מתוך רצון טוב וחופשי של הנאשם, אך הנאשם הביע רצון כן להילחם על חפותו. ראו: דעת-הרוב בע"פ 3754/91 **מדינת ישראל נ' סמחאת**, פ"ד מה(5) 799 (1991) (להלן: "**עניין סמחאת**") לפיה, חזרה כזאת מהודיה אפשרית בטרם נגזר דינו של הנאשם, ורק כאשר בית המשפט השתכנע כי רצונו של הנאשם להילחם על חפותו הוא אותנטי וכי לא יצמח לנאשם יתרון דיוני כתוצאה מחזרתו מההודיה, קרי- כאשר אין חשש שמדובר בפעולה "תכסיסנית". ובלשונו של כב' השופט גולדברג:

"בבוא בית המשפט לשקול, אם לתת לנאשם רשות לחזור בו מהודאתו לפני גזר הדין, לא די, לדעתי בבירור השאלה, אם ההודאה ניתנה בשעתה מרצונו הטוב והחופשי של הנאשם...אם סובר הנאשם, כי טעה בשיקוליו בעת שהודה, והמטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו, כי אז נכון וראוי הוא שלא להכביד תמיד במשקלם של אותם 'נימוקים מיוחדים', הנדרשים בסעיף 153(א) ה"ל" (שם, בעמ' 802).

18. בע"פ 6028/13 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (27.2.2014) (להלן: "**עניין פלוגי**") צוין ביחס לגישה המקלה בדעת הרוב בעניין סמחאת כי זו יוחדה למצבים שבהם ביקש נאשם לחזור בו מהודייתו לפני גזר הדין, ובהם קטן החשש כי הנאשם מבקש לחזור בו מהודייתו בדיעבד בשל חומרת העונש. המבחן הרלבנטי בנסיבות אלה הוא המבחן המניע, האם המדובר ברצון כן ואמיתי של הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר ולהוכיח חפותו או שמא מדובר במהלך טקטי על מנת לגרף תועלת משפטית. עוד נקבע כי מבחן עיתוי הבקשה לחזרה מהודיה מהווה כלי עזר לבחינת המניע לבקשה(ראו גם ע"פ 6349/11 **שניידר נ' מדינת ישראל** (10.6.2013) ורע"פ 445/16 **יובל זקן נ' מדינת ישראל** (20.1.2016)). עוד מוסיף השופט סולברג בסעיף 11 לפסק הדין בעניין פלוגי:

"גישה מקלה יתר על המידה כלפי נאשם המבקש לחזור בו מהודיתו מוסרת בידו כוח שניתן לנצלו לרעה. יוכל הנאשם להודות במסגרת הסדר טיעון, לגרום בכך לביטול שלב ההוכחות ולימים לפני גזר הדין, יבקש לחזור בו מהודיתו. בינתיים עלולות ראיות התביעה להישחק, וחקר האמת ידחק... אין לאפשר שימוש לרעה בזכויותיו של נאשם. רשות לנאשמים לחזור בהם מהודיתם ולחזור לשלב ההוכחות, מסיגה לאחור גם את המתלוננים שחפצים בסיום הפרשה, בשיקום, במבט צופה פני עתיד, מבלי לדוש עוד בכאבם. לא בכדי מורה החוק כי יש צורך ב"נימוקים מיוחדים שירשמו", כדי שהודיה והסדר טיעון לא יהיו תלויים על בלימה, על מנת להבטיח ביטחון, יציבות ורצינות."

19. בע"פ 3524/17 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (12.9.2017) (להלן: "**עניין פלוגי**") הוגשה בקשה לחזרה מהודיה לאחר שנחתם הסדר טיעון סגור ולאחר שמיעת עדים רבים. נקבע כי אין ספק שהמערערת ידעה מהו העונש הצפוי לה עקב הודייתה במסגרתו. כך, בסעיף 21 לפסק הדין:

"מדובר בשלב מתקדם בהליך ובנסיבות אלה מתעורר החשש כי כל רצונה של המערערת היה להפיק רווח טקטי. המערערת מדגישה כי הבקשה הוגשה בטרם גזר הדין. ואולם, לנוכח העובדה שהסדר הטיעון היה "סגור", ללא טיעון גמיש לעונש, ידעה המערערת מה יהיה עונשה, והסיכוי שבית המשפט יתערב בהסדר היה קלוש ביותר. על כן, הטענה לגבי עיתוי העלאת הבקשה לפני גזר הדין כתומכת בקבלתה אינה תקפה בנסיבות העניין."

בנוסף, ציין בית המשפט, כי יש להביא בחשבון שהמערערת התקשרה בהסדר הטיעון לאחר הליך ממושך, שכלל שתי ישיבות גישור בהן המאשימה נעתרה לבקשות הנאשמת. כמו כן, חלפו חודשים מיום ההודיה ועד ליום הבקשה לחזרה ממנה והמערערת לא הביעה הסתייגות מן ההודיה אף במסגרת בקשה לדחיית מועד דיון אשר הוגשה.

20. בע"פ 7964/13 **רובינשטיין נ' מדינת ישראל** (31.12.2013) (להלן: "**עניין רובינשטיין**") נדונה בקשה לחזרה מהודיה טרם הטיעון לעונש. נקבע, על בסיס המבחן המקל לבחינת בקשה לחזרה מהודיה ולאחר בחינת המניע לבקשה, כי יש לדחותה. זאת מאחר שהבקשה אינה מבוססת על רצונו הכן של המבקש להילחם על חפותו, אלא נובעת מחישוב טקטי להשגת רווחים הנוגעים להיקף התשלום הנדרש מהנאשם בהליכים אזרחיים מול רשות המסים. באותו עניין, במועד בו היה אמור להיערך דיון טיעונים לעונש, ביקש הנאשם להחליף ייצוג וכן דחייה לשם הסרת מחדלים. לאחר בקשת דחייה נוספת, ביקש הנאשם לאפשר לו לחזור בו מהודייתו. בית משפט השלום דחה את בקשת הנאשם משלא מצא נימוקים מיוחדים להיעתר לה. במסגרת הערעור בבית המשפט המחוזי, נקבע כי הטעם העיקרי והיחיד עליו מבוססת הבקשה, מקורו בחילופי סנגוריו של הנאשם אשר סברו כי ההודיה לא משרתת את מטרותיו. לראיה, חלף פרק זמן ניכר עד שהוגשה בקשה לחזרה מהודיה, מבלי שניתן הסבר מניח את הדעת לשיהיו זה. כן קבע בית המשפט המחוזי, כי רצונו של סנגוריו החדשים של המבקש לגבש עבורו קו הגנה חלופי, אינו מהווה "נימוק מיוחד" המצדיק מתן אפשרות לחזרה מהודיה. בנוסף, קבע בית המשפט המחוזי, כי הטיעון לפיו הנאשם הבין באיחור את השלכות הודייתו באשר להליכים האזרחיים שהתנהלו מול רשות המיסים, אין בו כדי להצדיק קבלת הבקשה. בקשת רשות הערעור אשר הוגשה לבית המשפט העליון נדחתה על בסיס קביעתו של השופט שהם:

"עולה מן המקבץ, כי ביסודה של בקשת החזרה מההודיה לא עומד רצונו הכן של המבקש להילחם על חפותו, אלא שמדובר בשיקול טקטי, הנוגע להיקף התשלום הנדרש ממנו בהליכים האזרחיים, אל מול רשויות המס."

מן הכלל אל הפרט

21. בחנתי את טענות הנאשמים במסגרת בקשתם. את הטענה לפיה הנאשם 1, שהיה במצב נפשי קשה, "**לא הבין הבנה מלאה את הדברים**" ולא הבין את הודייתו, את הטענה לפיה הנאשם 2 הודה לאור לחץ שהופעל עליו והודייתו של הנאשם 1, וכן את הטענה בדבר הלחץ שהופעל על הנאשם 1 על ידי רעייתו שיודה (העומדת בסתירה מסוימת לטענה לפיה לא הבין את הודייתו). כן בחנתי, גם מקום בו הודיית הנאשמים ניתנה מרצונם הטוב והחופשי של הנאשמים, האם סבורים הנאשמים כי טעו בשיקוליהם והמניע לבקשתם הוא הרצון הכן להוכיח חפותם, בהתאם למבחן המקל שנקבע **בעניין סמחאת**, אך מצאתי, כי בהתאם לכלל המבחנים אשר הוטו בחוק ובפסיקה, דין בקשת הנאשמים להידחות.

22. כמפורט לעיל בהרחבה, הסדר הטיעון בתיק זה הושג לאחר ניהול משא ומתן ארוך ויסודי בין הצדדים. לבד מהליכי הגישור אשר התנהלו בפני כבוד השופט אבינור, הרי שמשא ומתן התנהל הלכה למעשה באולמי שלי, בנוכחות הנאשמים עצמם, משך שעות ארוכות, בדיון שהתקיים ביום 30.5.2018. באותו דיון כאמור, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון, אך ביקשו שלא להציג את ההסדר, שכן דרושים תיקונים בכתב האישום. הסדר הטיעון הוצג בישיבה שהתקיימה ביום 3.6.2018. בקשתם של הנאשמים לחזרה מהודיה באה רק כשלושה חודשים לאחר הודייתם בפני, אז ויידאתי כי כתב האישום המתוקן לצורך הסדר טיעון הוקרא והוסבר להם והתרשמתי כי הודייתם כנה ואמיתית, כי היא

ניתנת מרצונם הטוב והחופשי וכי הם מבינים ומעורים בדברים. לאורך כל התקופה, משך כ- 3 חודשים, עד לבקשתם לחזרה מהודיה, לא עלתה כל טענה לפיה הנאשמים מבקשים לחזור בהם מהודייתם. נהפוך הוא, הנאשמים ביקשו לדחות את מועד הטיעון לעונש על מנת למצות את המגעים מול רשות המסים, וכפי שציינה המאשימה, ואף הובהר על ידי ב"כ הנאשמים - אף שכרו עו"ד לצורך כך אשר נפגשו עם אנשי רשות המסים בהקשר זה. התנהלות המעידה על כך שהנאשמים הבינו היטב כי הודו, במה הודו ואף רצו והתכוונו לקיים את הסדר הטיעון עליו חתמו.

23. נתתי דעתי לטיעונים הנוגעים למצבו הנפשי של הנאשם 1, ו"לעדות" באי כוחו באשר למצבו הנפשי בבקשתם הכתובה וטיעוניהם ואף עיינתי במסמכים הרפואיים (במ/1) ובחוות הדעת הפסיכיאטרית (במ/2); לא אפרט אותם בהרחבה מטעמי צנעת הפרט, אך אציין כי המסמכים הרפואיים אשר הוגשו במסגרת **במ/1** נושאים תאריכים ישנים (שנים 2007, 2010 ו-2016). לפי מכתב הפסיכיאטר מיום 14.8.2016 (הסמוך ביותר בזמן) סובל הנאשם 1 מדיכאון וחרדה, לדעת הרופא היה מצוי על סף פסיכוזה והומלץ על טיפול בנוגדי חרדה, דיכאון ופסיכוזה לצד צמצום גורמי דחק כגון חקירות מס ותחקיר טלוויזיה אליו נחשף. לצד זאת, על פי חוות הדעת הפסיכיאטרית שנערכה ביום 7.8.2017 (במ/2), מציין הפסיכיאטר המחוזי, כי הנאשם מציג שכיחות גבוהה של סימפטומים שאינם אופייניים לחולים עם הפרעות פסיכיאטריות או קוגניטיביות אמיתיות ומעלה חשד להתחזות, ואף מציין התנהלות מניפולטיבית של הנאשם בעת ההסתכלות, כך שבזמן שאנשי צוות מצויים לידו או סביבו מסתובב הנאשם בפנים עצובים ובבכי ומדבר בטון בכיני, ואולם כאשר הוא במחיצת בני משפחתו מדבר בטון רגוע והבעת פניו רגילה, ישן ואוכל היטב רוב הזמן. בנוסף, על פי חוות הדעת נמצא הנאשם 1 כשיר לעמוד לדין להיעזר ולעזור לסנגור (כמו גם כשיר בפן המהותי, על סמך ההסתכלות וההיסטוריה הרפואית המתוארת שם) ואף נעזר בסנגור (עו"ד אשכנזי) במסגרת ההליך הפלילי, כלפיו אין לו כל טענה, לא באשר ללחץ אשר הופעל עליו ולא בכלל, כפי שאישר הנאשם בפרוטוקול. טענת הנאשם לפיה לקח תרופות מרדימות לא די בה וכאמור, לא הוגש כל תיעוד התומך בטענה בדבר טיפול בכדורים פסיכיאטריים לנאשם 1 בזמן שמסר הודייתו, וכן כל חוות דעת בדבר אופן השפעתם. בנוסף, לא הוצג כל תיעוד באשר למועד בו הפסיק לקחת את אותם כדורים פסיכיאטריים נטענים.

24. באשר לנאשם 2, בקשתו אינה נסמכת על נימוקים של ממש. מהטעמים המפורטים לעיל, לא מצאתי כי לא הבין את אשר הודה בו או כי הודאתו לא הייתה חופשית ומרצון. ממילא לא נטען כאמור, לבד מטענה לפיה הופעל עליו לחץ מצד בני משפחתו וכי הודה לאור הודיית הנאשם 1. בנוסף, לא התרשמתי כי שינה עמדתו בשל רצון כן ואמיתי לעמוד על חפותו.

25. בשים לב לעיתוי הבקשה לחזרה מהודיה (שלושה חודשים לאחר שניתנה) ולפעולת הנאשמים בשכירת עורכי דין לייצוג בהליך המס האזרחי, והגם שהמשא ומתן בהליך המס האזרחי טרם מוצה, התרשמתי היא, כי הנאשמים מבקשים לחזור מהודיה על מנת להשיג יתרון דיוני, מטעמים טקטיים על מנת לשפר מעמדם במשא ומתן מול רשויות המס ובכך לשפר מצבם וממניע כספי. יתכן שאף בשל קבלת ייעוץ נוסף ושונה מעורכי דין בהם היוועצו (כפי שפירט ב"כ הנאשמים). הדברים עולים באופן ברור אף מדברי ב"כ הנאשמים בעת הדיון, אשר אמנם ציין כי המשא ומתן מול רשויות המס הופסק מיוזמת הנאשמים וטרם מוצה אך לצד זאת טען **"יומם כלל לא ניתן להם בהליך האזרחי, ברגע שיש הכרעת דין רשויות המס מתייחסות לזה כחוב חלוט, סופי..."**. (ראו והשוו **עניין רובנשטיין המפורט לעיל**). בנסיבות אלה, וגם בהתאם לגישה המקלה על פי **עניין סמחאת**, אינני מוצאת כי מניע הנאשמים בבקשתם הוא הרצון להוכיח את חפותם. יש לזכור, כי חשיבות המניע נובעת גם מהפגיעה הפוטנציאלית שבחזרה מהודיה בגורמים המעורבים, במקרה דנן, בפרט במתלוננים, חלקם קשישים, ואף לחשש לפגיעה בעדותם ובאינטרס ציבורי בכללותו (ראו: **עניין פלוני**). למעלה מן הצורך אוסיף, כפי שנקבע **בעניין פלונית** המפורט לעיל, כי מקום בו

גזר הדין מוסכם כבר במסגרת הסדר הטיעון, אין משמעות רבה לעובדה שהבקשה לחזרה מהודיה באה בין מועד הכרעת הדין לבין מועד גזר הדין, שכן כבר במועד ההודיה והצגת ההסדר יודע הנאשם מה העונש הצפוי לו.

26. בראי החוק והפסיקה ועל בסיס הנסיבות והנימוקים אשר פורטו, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום לאפשר לנאשמים לחזור בהם מהודייתם. משהתרשמותי היא כאמור, כי בקשתם נובעת מטעמים טקטיים, לשם השגת יתרון דיוני וממניע כספי ולא מתוך רצון אמיתי לעמוד על חפותם או בשל כך שלא הבינו את פשר הודייתם. כן לא התרשמתי כי הנאשמים הודו רק בשל לחץ משפחתי אשר הופעל עליהם בנסיבות וממילא, לא די בטענה בדבר לחץ מצד בני משפחה, בהעדר אינדיקציה לכנות הרצון להוכיח את חפותם, כדי לאפשר חזרה מהודיה. כפי שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי **בעניין רובינשטיין**, גם החלפת ייצוג, או רצון לגבש קו הגנה חלופי אינו מהווה נימוק מיוחד כמשמעותו בסעיף 153 לחוק.

27. סוף דבר, בקשת הנאשמים לחזור בהם מהודיתם נדחית.

ניתנה היום, ל' תשרי תשע"ט, 09 אוקטובר 2018, במעמד הצדדים.